

עין משפט ונר מצוה

יא א מיי פייב מהל' שחטת הלוי סמג לאוין קמט:

יב ב מיי סס [הל' ג] סמג סס טש"ע וי"ד סי' נח סעיף ט: **יג** ג מיי סס הלוי: יד ד ה מיי פ"ג מהל' גיטת הל"א סמג שעין ע (טוש"ע חו"מ סי' טכ סעיף ג):

ו [מיי' פ"א מהלכות טומאת אוכלין הל' כה]:

שיתא מקובצת

א ופרת חטאת שחטיה שאינה ראויה היא. ג"כ ג"א פרת חטאת שחטיה ראויה היא דתניא: **א** או חייבי מלקות שוגגין ודבר אחר אחרוייהו קאמר חייבי מיתות: **א** דלא רמיא תורת מלקות בעבירה שיש בה מיתה כלל: **ד** כיון דכי אתרו ביה פטור כו' תימנה: **ס** **א** ובמרהב מפורש וכיון דחשיבא:

ה נבלה דכוונה להגיה דמיתו ופמינה מורס כאלוץ ז"ל קודם מיתו כיון דחשיבא חולי אחי טי"ס נפל כהן כהנהיג וליע.

רבינו גרשום

חייב כלומר ששחט חורק כהלכתו ואח"כ שחט חולין אותו ואת בנו חייב: מ"ט דקם ליה בדרכה מיניה כלומר שהוא חייב פטור ע"ז ומשום הכי פטור מאותו ואת בנו: חייבי מיתות שוגגין ודבר אחר כגון הגונב כ"ס בשבת והיה מגרר ויוצא מרשות היחיד לרשות הרבים דפטור ושגג לענין שבת: חייבי מלקות שוגגין ודבר אחר גזל חמץ ועבר עליו הפסח ושגג **א** לענין לאו ולא יראה. וצריכא לאיחמר בהא. כלומר דאי איחמר בהא בשוחט לעי' ומיתה ומלקות הוה אמינא בהא קאמר כיון דאתרו כלומר דמשמע שעתידי להורות ביה פטור כי לא אתרו ביה נמי פטור דמלקות דבר חמור הוא וגורינן כי לא אתרו ביה אטו כי לא אתרו ביה דאי אמרינן כי לא אתרו ביה משום ע"ז היא חייב מלקות הוה אמרינן כי אתרו ביה נמי דיהא חייב מלקות לפי' גורינן כי לא אתרו ביה [דלא] יהא מלקות אטו כי אתרו ביה: צריכא דפטור וגורינן: **ג** דאי איחמר מו' יוחנן דהוא א' דחייב לפרוע ממון משום דקל הוא אבל הכא אימא מודי: השוחט פרת חטאת. כלומר לא שחטה לשום פרת חטאת אלא שחטה לשום חולין דהיא שחטיה שאינה ראויה:

ה דכרי רבינו אלו משולל הכנה דמאי ענין זה לחייבי מלקות שוגגין דלא הנילה ה"ס קודם הפסח וכבר נתחייב השבחה ועוד דנתמנה דכ"ק וז משמע להדיא דחייב נשלים אלא למה ענין וליע.

ז ז"ל ואי אהמר כהא גבי ממון הוי"א כהא קאמר ר"י דחייב לפרוע ממון וכו'.

פא:

כיון **ז** דאילו אתרו ביה פטור בו'. תימה מנלן הא בשלמא חייבי מיתות שוגגין וממון נפקא לן (כתובות דף לה.) מדתני דכי חזקיה דלא חילקת צין שוגג צין מויד לפוטרו ממון אלא מלקות מנליה וכ"ת דליף מממון כי היכי דלא חילקת בממון הכי נמי

במלקות אס כן מאי קאמר בסמון אי אשמועינן כהא כהא קאמר ר"ל דפטור פי' צקונטרס גבי מלקות אבל גבי ממון אימא דחייב והא במלקות לא ידעינן דפטור אלא מממון ועוד קשה לפי' הקונטרס דקאמר ואי איתמר כהא כהא קאמר רבי יוחנן משמע דלריש לקיש לא מצי למיעבד צריכותא הא איכא למעבד צריכותא איפכא דהוה אמינא דוקא מממון פטור משום דחד בגופיה וחד בממוניה לא עבדינן אבל במלקות אימא דמודה דחייב דמיתה צריכתא היא כדקעביד לה צאלו נערות (כתובות דף לו:) לרבי מאיר דאית ליה תרי קראי למיתה וממון ומיתה ומלקות אלא משום דגבי מויד איכא קראי דלא עבדינן תרמי לא בגופיה ולא בממוניה לר"ך לעשות כהם צריכותא אחרינא וגראה לפרש אי איתמר כההיא דאלו נערות פטר ריש לקיש בחייבי מיתות שוגגין ודבר אחר ה"א דיוקא הכס פטר מדתנא דכי חזקיה אבל במלקות אימא לא ואי איתמר כהא כהא קאמר רבי יוחנן אבל כהא דממון אימא מודה לריש לקיש מדתנא דכי חזקיה: **פ****רה מטמאה בו'** מה שהקשה צקונטרס למה לי קבלת טומאה והלא היא עצמה מטמאה אדם ובגדים אין נראה קושיא זו דהא אין מטמאה אלא מתעסקים בה בלבד דמתן במסכת פרה (פ"ח מ"ג) השורף את הפרה ופרים והמשלה את השעיר מטמא בגדים והן עצמן פרה ופרים ושעיר אין מטמאין בגדים והרי זה אומר מטמאין לא טמאוי ואת טימאמתי ומיהו יש לומר דדעת הקונטרס היא כיון דמטמא אדם ובגדים דהיינו מתעסקין בה אס כן כיון דסופו לטמא טומאה חמורה מטמאה טומאת אוכלין ומיהו י"ל דאע"פ שסופו לטמא טומאה חמורה

לא היה מטמא טומאת אוכלין ומשקין דמה שסופו לטמא טומאה חמורה לא מהניא אלא לענין דלא לר"ך הכשר מים ושרץ אבל לא מהניא להחשיבו אוכל להכי לר"ך טעמא דשהיה לה שעת הכושר כיון דחשיבא אוכל מטמא אוכלין ומשקין בלא הכשר מים ושרץ משום דסופו לטמא טומאה חמורה וגרסינן מטמא ולא מיטמא דלענין טומאה **ה** חמורה עצמה אין נפקותא **א** ובמרוצה **ב** (צ"ק דף עו. **ו**) מפורש בלורך וכן יש בתוספתא [פרה פ"ן] כדהיא דפרה ופרים מטמא אוכלין ומשקין ומפי' הקונטרס נמי משמע דגרסינן מטמא ואע"ג דהקשה למה לי קבלת טומאה לא משום דגרסינן דמיטמא אלא שר"ל אי מחמת עצמה מטמאה למה לי שעת הכושר: **ה****ו****א****י****א** והיתה לה שעת הכושר. תימה דמשמע דהשתא לאו בת פדייה היא והא אית ליה לרבי שמעון צבועות **ד** **דף יא:**) דפרה קדשי דקד הבית היא ואית ליה לרבי שמעון נמי דקדשי דקד הבית לא הוו בכלל העמדה והערכה וגראה לפרש דמייירי לאחר הזאה דאין סבירא שתהא בת פדייה אחר שהוזה כבר דמה ואפילו הכי מטמאה טומאת אוכלין הואיל והיתה לה שעת הכושר קודם הזאה וא"ת והא כל העומד להיות כמזה דמי וי"ל דקודם קבלה לאו כמזה דמי כדפרישית לעיל וא"ת ואמאי לא אמרינן דכל הקדשים יקבלו טומאה מחיים כיון דמזוה לשוחטן ונימא דכל העומד לישתכ כשחוט דמי וי"ל דאפילו נשחט לא אחר כרוק דמי עד שיתקבל בכוס כ"ס כשעדיין לא נשחט ומיהו שעיר המשתלח קשה לר"י שיטמא מחיים טומאת אוכלין למאן **ה** דשרי אברים כהנאה לרבי פקועה ודגים שהן מותרין בלא שחיטה ואפילו הכי חייתה מטהרתה לרצנן דפליגי ארבי יוסי הגלילי צפרק כהמה המקשה (לעיל דף עה.): והתנן

אותו ואת בנו פרק חמישי חולין

אלא אפילו שחט עולה. ומרק דמה ואחר כך שחט חולין פטור לרבי שמעון: **זשאי אכילות הכוס מדבר.** לענין פגול שאס שחט ע"מ לאכול חוץ לזמנו או על מנת להקטיר חוץ לזמנו פגול: **ב****רתני' השוחט פרס חטאת.** פרה אדומה דלאו לאכילה היא: **ו****שור הנסקל.** לאחר שנגמר דינו דקיימא לן דאסור

כהנאה אפילו שחטו צקדושין **ד** **דף טו:**) ובפסחים **ד** **דף כג:**) **ו****עגלה ערופה.** דסבירא ליה דנאסרת מחיים ואפילו שחטה אסורה: **ז****כי שמעון פוטר.** דשחיטה שאינה ראויה היא: **ו****נתנבלה צידו.** שלא מדעת: **ו****הנוחר והמעקר.** סימנין מדעת פטור ואפילו לרצנן דהא ליכא שחיטה כלל ולא דמיא לשחיטה דלעיל כלל דהתם שחיטה מעלייתא איכא ודבר אחר גורס לה ליפסל: **ג****ב' לא שנו.** דשוחט לעבודה זרה חייב משום אותו ואת בנו **לרצנן:** **א****לא ששחט ראשון לעבודה זרה.** וחזר ושחט את השני לשלחנו לאכול דדיינינן ליה צרישא להתראה דשני דאיתו ואת בנו ומלקינן ליה והדר דיינינן אהתראה דשחיטה קמייתא לעבודה זרה וקטלינן ליה אי נמי צשני צני אדם. אבל שני לעבודה זרה דבהך שחיטה בתרייתא דמחייב עלה משום אותו ואת בנו אחי נמי דין קטלא עילוי: **פ****טור.** ממלקות דקיימא לן בכתובות צאלו נערות **ד** **דף לה.)** מקראי דתרתי לא עבדינן ציה: **ז****ו אפילו סינוקוס של צים רצן יודעין.** דתרתי לא עבדינן ציה: **א****לא.** אס היה לך להשמיענו דבר טעם על משגמתי כך היה לך לומר: **פ****עמים.** שמלקות של משגמתי אפילו צראשון לשלחנו ושני לעבודה זרה ולא אתרו צו משום עבודה זרה ולא מיקטל. ולריש לקיש כיון דאילו אתרו ציה הוי מיקטיל ופטור ממלקות כי לא אתרו ציה נמי אע"ג דלא מיקטיל הואיל וצחק איסורא איכא דז מיתה לא לקי ובכתובות **ש** **דף עט:)** יליף טעמא מקראי צאלו נערות: **חייבי מיתות שוגגין או חייבי מלקות שוגגין ודבר אחר.** אחרוייהו טאקאי. חייבי מיתות שוגגין ודבר אחר עבר עצירה בלא התראה דהיינו שוגג ויש

בה דין מיתה אס היו מתרים צו ויש בה עוד חיוב דבר אחר כגון מלקות שהתרו צו למלקות כי הא דלמרחן או יש בה חיוב ממון: **ר****בי יוחנן אומר חייב.** בלחזו דבר אחר שעס המיתה הואיל ואינו נהרג. וכן חייבי מלקות שוגגין ודבר אחר שעבר עצירה שיש בה מלקות וממון כגון אכל מעשר שני של חצירו בגבולין או נבלה וטרפה של חצירו ולא התרו צו למלקות: **כהא קאמר ריש לקיש.** דפטור ממלקות הואיל ויש בשחיטה זו ד מיתה פקע ליה תורת מלקות מיניה דתרתי בגופא לא רמו עליה הילכך אפילו לא אתרו ציה למיתה ליכא מלקות אבל חייבי מיתות שוגגין ודבר אחר כגון ממון דחדא בגופא וחדא בממונא אימא תרוייהו רמו עליה ומיהו היכא דמיקטיל לא משלם משום דקס ליה צדרבה מיניה אבל היכא דלא מיקטיל משלם: **א****בל כהך דלעיל אימא מודי ליה לריש לקיש.** דלא רמיא תורת מלקות בעצירה **ה** **של מיתה כלל:** **פ****רה מטמאה טומאת אוכלין.** דאע"ג דלמרח רבי שמעון צפרק קמא דצכורות **ד** **דף טו:**) דאיסורי הנאה כגון שור הנסקל ופטר חמור אין מטמאין טומאת אוכלין ונפקא ליה מכל האוכל אשר יאכל **ו** **ויקרא יא**) אוכל שאמה יכול להאכילו לאתריס **ו** קרוי אוכל מודה הוא דפרה אדומה מקבלת טומאת אוכלין לטמא אתריס: **הואיל והיתה לה שעת הכושר.** להאכילה אף לעצמו משנשחטה. ומיהו שעת הכושר שלה: ואמר

בה דין מיתה אס היו מתרים צו ויש בה עוד חיוב דבר אחר כגון מלקות שהתרו צו למלקות כי הא דלמרחן או יש בה חיוב ממון: **ר****בי יוחנן אומר חייב.** בלחזו דבר אחר שעס המיתה הואיל ואינו נהרג. וכן חייבי מלקות שוגגין ודבר אחר שעבר עצירה שיש בה מלקות וממון כגון אכל מעשר שני של חצירו בגבולין או נבלה וטרפה של חצירו ולא התרו צו למלקות: **כהא קאמר ריש לקיש.** דפטור ממלקות הואיל ויש בשחיטה זו ד מיתה פקע ליה תורת מלקות מיניה דתרתי בגופא לא רמו עליה הילכך אפילו לא אתרו ציה למיתה ליכא מלקות אבל חייבי מיתות שוגגין ודבר אחר כגון ממון דחדא בגופא וחדא בממונא אימא תרוייהו רמו עליה ומיהו היכא דמיקטיל לא משלם משום דקס ליה צדרבה מיניה אבל היכא דלא מיקטיל משלם: **א****בל כהך דלעיל אימא מודי ליה לריש לקיש.** דלא רמיא תורת מלקות בעצירה **ה** **של מיתה כלל:** **פ****רה מטמאה טומאת אוכלין.** דאע"ג דלמרח רבי שמעון צפרק קמא דצכורות **ד** **דף טו:**) דאיסורי הנאה כגון שור הנסקל ופטר חמור אין מטמאין טומאת אוכלין ונפקא ליה מכל האוכל אשר יאכל **ו** **ויקרא יא**) אוכל שאמה יכול להאכילו לאתריס **ו** קרוי אוכל מודה הוא דפרה אדומה מקבלת טומאת אוכלין לטמא אתריס: **הואיל והיתה לה שעת הכושר.** להאכילה אף לעצמו משנשחטה. ומיהו שעת הכושר שלה: ואמר

בה דין מיתה אס היו מתרים צו ויש בה עוד חיוב דבר אחר כגון מלקות שהתרו צו למלקות כי הא דלמרחן או יש בה חיוב ממון: **ר****בי יוחנן אומר חייב.** בלחזו דבר אחר שעס המיתה הואיל ואינו נהרג. וכן חייבי מלקות שוגגין ודבר אחר שעבר עצירה שיש בה מלקות וממון כגון אכל מעשר שני של חצירו בגבולין או נבלה וטרפה של חצירו ולא התרו צו למלקות: **כהא קאמר ריש לקיש.** דפטור ממלקות הואיל ויש בשחיטה זו ד מיתה פקע ליה תורת מלקות מיניה דתרתי בגופא לא רמו עליה הילכך אפילו לא אתרו ציה למיתה ליכא מלקות אבל חייבי מיתות שוגגין ודבר אחר כגון ממון דחדא בגופא וחדא בממונא אימא תרוייהו רמו עליה ומיהו היכא דמיקטיל לא משלם משום דקס ליה צדרבה מיניה אבל היכא דלא מיקטיל משלם: **א****בל כהך דלעיל אימא מודי ליה לריש לקיש.** דלא רמיא תורת מלקות בעצירה **ה** **של מיתה כלל:** **פ****רה מטמאה טומאת אוכלין.** דאע"ג דלמרח רבי שמעון צפרק קמא דצכורות **ד** **דף טו:**) דאיסורי הנאה כגון שור הנסקל ופטר חמור אין מטמאין טומאת אוכלין ונפקא ליה מכל האוכל אשר יאכל **ו** **ויקרא יא**) אוכל שאמה יכול להאכילו לאתריס **ו** קרוי אוכל מודה הוא דפרה אדומה מקבלת טומאת אוכלין לטמא אתריס: **הואיל והיתה לה שעת הכושר.** להאכילה אף לעצמו משנשחטה. ומיהו שעת הכושר שלה: ואמר

מסורת חש"ס

א [זכמים יג: כח: מנחות י"א.] **ב** [כריתות כה.] **ג** [זכריות ה. ושי"ן.] **ד** כתובות לד: **ה** **ס** **ז** צ"ק עו. שבוטות יא: מנחות קא: [תוספתא דפרה פ"ו ה"ט, ו] צפ"א נוסף: לגויס, [ו] ד"ה פרה, **ח** [יומא סו:]

תורה אור השלם

1. ואם האכל יאכל מבשר זבח שלקמיו ביזם הדלשישי לא ירצה המקריב אותו לא יחשב לו פגול יקרה ודפפש האבקות מקפני עונה תשא: ויקרא ז יח

הנהות חב"ח

א **ה**ר"ח פרה וכו' דלענין טומאה עגמה כלי' ומיתה חמורה נתקן:

מוסף רש"י

ר' שמונן פטור. מחזו ואת בנו (בריות כה.). חייבי מיתות שוגגין וחייבי מלקות שוגגין. שלא התרו בהן. ודבר אחר. ממון. ואפילו מילתא קא, כלומר חייבי מיתות שוגגין וממון או חייבי מלקות שוגגין וממון (כתובות לד:.) ר' יוחנן אומר חייבי. בתשלומין. דהא לא אתרו בו. ואין אמת מחייבו אלא משום רשעה אחת דממון (שם). פרה. אדומה. מטמאה טומאת אוכלין. אע"ג דאסורא כהנאה (מנחות קא:) אע"ג דאית ליה לר"ש איסורי הנאה אין מטמאין טומאת אוכלין. וילף ליה מכל האוכל אשר יאכל, אוכל שאמה יכול להאכילו לאתריס קרוי אוכל ושאין אתה יכול להאכילו לאתריס אין קרוי אוכל. במסכת מנחות צפרק הנמנות והנסכים (קא:) ופרה איסורי הנאה היא, מטמאה טומאה אוכלין אס נעב בה שרץ כצברה וחזר ונעב צברה בלואכלין טימאמן (שבועות יא:.) הואיל והיתה לה שעת הכושר. לכן (שם) לאכול משנשחטה ויקרה לה מורת אוכל (ביק נח.).